

YLIANNOSTUS JA MYRKYTYKYS

112

Mistä on kyse?

Päihteiden käyttö aiheuttaa kriisitilanteen elimistöön

Tavallisimmin kyseessä on:

- useamman päihteiden yhteiskäyttö
- päihteiden voimakkuutta ei ole tietty
- annosmäärä on ollut suuri
- käyttötapa aiheuttaa hengenvaaran

Keskustelu

Oletko ollut tällaisissa tilanteissa?

Miten olet toiminut?

Tiesitkö että....

• Suurimmat riskit keskushermostoa lamaaviin yliannostuksiin liittyvät opioideihin tai niiden johdannaisiin (heroiini, metadoni, oksikodoni, fentanyl, tramadoli, osa muuntohuumeista ym.) ja muihin keskushermostoa lamaaviin aineisiin (esim. gamma, lakka).

• Alkoholi ja bentsot voimistavat edellä mainittujen vaikutusta ja yhteisvaikutukset lisäävät merkittävästi yliannostuksen riskiä.

• Keskushermostoa kiihdyttävät (stimuloivat) aineet, kuten amfetamiini, metamfetamiini ja kokaiini saattavat puolestaan aiheuttaa vaarallisia rytmihäiriöitä ja ruumiin lämpötilan voimakasta nousua, joka puolestaan lisää kouristuskohtausten riskiä.

• Muuntohuumeet saattavat olla erittäin voimakkaita vaikutukseltaan ja niiden poistuminen elimistöstä kestää usein pidempään kuin ns. tunnettujen huumausaineiden osalta.

• Yliannostuksen ja hätätilan riski on suurempi, kun; käytössä on ollut taukoa, ainetta on jatkettu joilla lisäaineilla (epäpuhtaus, tai myrkylliset lisäaineet) tai aineen vaikutusta ei ole testattu.

Tavallisimpia yliannokseen liittyviä oireita;

- Hengitysvaikeus tai jopa hengityslama
 - pyörtäminen ja tajuttomuus: kalpeat kasvat, sinertävät huulet
- Henkilö velttuna eikä ole heräteltävissä
 - ei reagoi ravisteluun tai puhutteluun
- Suupielissä vaahtoa tai suussa oksennusta
- Pahoinvointia – oksentelua
- Kouristelu tai krampin tunne
- Rintakehässä paineen tunne
 - ahdistunut olo kun ei saa hengitettyä

Miten autat? – hätäensiavun ABC

- Yritä herätellä: puhuttele ja ravistele
- Hengittäkö itse?
- Avaa hengitystiet: poista esim. lima, oksennus
- Nosta leuankärkeä parilla sormella auttaen ja otsasta painaen
- Kuuntele hengitystä (korina ei ole hengittämistä)
- Tarkkaile rintakehää

Kyllä	Ei
Käännä kylkiasentoon Kuuuntele ohjeet puhelimesta.	Painelu ja puhallus elvytys: 30 painallusta rintakehästä ja kaksi puhallusta (nosta leukaan ylös niin että sisään puhallettu happi menee keuhkoihin saakka)
Laita puhelin kaiuttimelle mikäli mahdollista	Kun hengittää käännä kylkiasentoon

ÄLÄ YRITÄ HOITAA TILANNETTA MUILLA PÄIHITEILLÄ TAI LÄÄKKEILLÄ !!!

- Soita hätäpuhelu itse, jos voit.
- Kerro, mitä on tapahtunut esim. mitä päihteitä on otettu
- Kerro tarkka osoite ja kunta.
- Vastaa kysymyksiin.
- Toimi annettujen ohjeiden mukaisesti.
- Lopeta puhelu vasta saatua luvun.
- Soita uudelleen, mikäli tilanne muuttuu

Varoita muita käyttäjiä kyseisistä päihteistä ja niiden voimakkuudesta

Miten yliannostusta voidaan ehkäistä?

Lähteet:
Akuuttihoito-opas, 2015. Terveysportti. Duodecim
Sairaanhoidajan käsikirja, 2015. Terveysportti. Duodecim.
Ensiapuohjeet, 2017. Punainen Risti
Tekijät; Petri Kylmänen, Kari Halttu
www.moodhouse.fi